

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ГАЛИНИ МЕНКУШ: ЖІНОЧА СПЕЦИФІКА БАНДУРНОГО МИСТЕЦТВА

У статті проаналізовано творчий шлях відомої бандуристки Г.Менкуш, її виконавську та композиторську діяльність у контексті становлення жіночої специфіки у бандурному мистецтві України. Визначено особливості інтерпретації традиційного епічного репертуару жінками-бандуристками, їх художньо-педагогічну цінність. Доведено формування нового виконавського напрямку в бандурному мистецтві другої половини ХХ ст., що зумовлене новими умовами функціонування інструмента.

Ключові слова: бандура, бандурне мистецтво, жіноча специфіка, інтерпретація, репертуар.

У культурі кожного народу існує бодай одне явище, яке притаманне тільки їй і невідоме для інших національних культур. Воно, як правило, інтегрує у собі духовну суть народу, характерні ознаки національної ментальності, національного характеру. Для українського народу таким явищем є кобзарство – унікальний неповторний за своїм корінням та формами феномен.

Перші згадки про українських кобзарів, бандуристів та лірників сягають початку ХV ст. Вони жили при дворах вельмож і навіть у королівських палацах, звеселяючи своєю грою литовських князів, польських королів і панів. З кінця ХVІ ст. кобзарство стає важливим чинником активізації волелюбних ідей українського народу у найважливіші періоди його соціально-історичного розвитку. У буремний період козаччини кобзарі та бандуристи своїми творами закликали український народ на захист Батьківщини. Перебуваючи щоденно у вирі суспільних подій, на вістрі життя і смерті, вони нагромаджували в собі високі мистецькі сили, стали втіленням героїки, слави, величі нації. Репертуар бандуристів – пісні та думи – є своєрідним музично-поетичним літописом історії козацтва, а кобзарі та бандуристи – охоронцями історичної пам'яті народу, його потужною духовною силою. Із зруйнуванням Запорізької Січі й закріпаченням селян на зміну козаку-кобзарю прийшли незрячі мандруючі музиканти, які стали охоронцями кобзарства та зуміли зберегти основний його репертуар. З кінця ХІХ ст. змінюється статус кобзарів і бандуристів із мандрівних музик на концертних виконавців, починається період формування освіченого типу кобзаря.

Кобзар чи бандурист у всі часи був не тільки народним співцем, професійним поетом, композитором та виконавцем, але й бунтарем проти поневолення, учасником визвольних подій, носієм народної правди. Треба відзначити, що “традиційне кобзарство з давніх часів вважало кобзу чи бандуру “священними інструментами”, а всюди називали народних співців-кобзарів “Божими людьми”, яким не личило давати в руки жінок, “священні інструменти” [3, с.38]. У давнину вважалося, що доторкнувшись до кобзи чи ліри, жінка здатна зіпсувати її звучання, і на такому інструменті співець уже не зможе забезпечити собі добрий заробіток на прожиття [10, с.74]. З покоління у покоління кобзарі та бандуристи свято дотримувалися цієї традиції, а кобза та бандура до певного часу вважалися суто чоловічими інструментами. Виходячи з реалій сьогодення, коли український національний інструмент у руках жінок швидше правило, ніж виняток, виникають запитання: яке місце займає жінка в кобзарському мистецтві, коли, чому і в який спосіб бандура опинилася у жіночих руках? Ці питання потребують детального дослідження, а їх розгляд та вивчення не тільки дозволять розширити уявлення про історію кобзарства, але й наповнять її конкретним фактологічним матеріалом.

Мета пропонованої статті полягає у розкритті феномену виконавства Галини Менкуш та спробі аналізу авторських композицій бандуристки у контексті становлення жіночої специфіки у бандурному мистецтві України. Місце жінки в кобзарському мистецтві одна з малодосліджених та складних проблем. Про роль жінки в кобзарстві ми можемо судити з нечисленних рукописних чи друкованих джерел, починаючи від XVIII ст. Дослідник кобзарського мистецтва Б.Жеплинський зазначає: "...відомо також, що при царському дворі були не лише висококваліфіковані бандуристи, а навіть "бандурищиці" [3, с.15]. Підтвердження даної тези знаходимо в одній зі статей редактора музично-літературного журналу "Бандура" Миколи Чорного-Досінчука: "Перегортаючи сторінки архівних матеріалів Гната Хоткевича, потрапляємо на згадки, що бандура в руках жінок це не новина XX ст. Ще за цариці Єлизавети при царському палаці був ансамбль бандуристок. Також Г.Хоткевич у переписі кобзарів XIX ст. згадує жінок, які були дружинами або дочками кобзарів" [9, с.43].

Хоча й відомі окремі факти діяльності жінок-бандуристок у давнину, та чи не найбільшого розвитку набула їх діяльність у другій половині XX ст. Серед наукових досліджень, які розкривають проблеми розвитку кобзарського мистецтва та творчу діяльність окремих жінок-бандуристок, варто згадати праці Н.Супрун [5], Б.Жеплинського [3], О.Кушнірук [4], Г.Топоровської [6], Б.Фільц [7], М.Чорного-Досінчука [9], К.Черемського [10], В.Юхимович [11] та інші.

Як доводять музикознавці Н.Супрун та Б.Жеплинський, завдяки жінці-бандуристці у XX ст. кобзарське мистецтво, зазнавши грізної розправи у часи тоталітарного режиму, зуміло відродитися і розгорнутися у нових формах, зокрема сценічно-концертному, педагогічному напрямках.

Спадкоємцями-продовжувачами кобзарської справи були: Леся Барвінок, Ганна Білогуб-Вернигір, Маргарита Боно-Місевич, Антоніна Голуб (правнучка Остапа Вересая), Галина Гордієнко, Мирослава Гребенюк-Дарманчук, Олександра Кузьменко, Олеся Левадна (учениця Гната Хоткевича), Євдокія Леміш, Настя Лідовська, Євдокія Пархоменко, Марія Шевченко та ін. Вони одні з перших серед жінок винесли бандуру на концертну сцену, зробивши свій вагомий вклад у розвиток кобзарського мистецтва [2, с.7–11].

Сьогодні ми маємо плеяду відомих українських жінок-бандуристок, популярних у цілому музичному світі, які присвятили своє життя служінню музичному мистецтву й рідному народу, надавши бандурі виняткового статусу у вітчизняній культурі. Керовані ентузіазмом, ці талановиті музиканти, педагоги, композитори, диригенти, науковці, громадські діячі, акумулюючи спадкоємний процес, виховуючи своїх учнів, передаючи їм свій професійний багаж, готують якісно нову мистецьку генерацію. Сучасні жінки-бандуристки продовжують традиції, закладені попередницями, сприяють постійному пошуку найбільш ефективних методів викладання гри на бандурі, нового дидактичного матеріалу, оновлюють та розширюють репертуар, займаються концертно-виконавською та музикознавчою діяльністю, прагнуть до гідного представлення України на форумі міжнародних духовних сил. Серед них – Надія Брояко, Оксана Герасименко, Віолетта Дутчак, Лариса Дедюх, Любов Манзюк, Людмила Посікіра, Галина Топоровська та ін.

Чільне місце серед сучасних жінок-бандуристок належить народній артистці України Галині Менкуш – непересічній творчій особистості, в якій органічно поєдналися талант музиканта, концертного виконавця, педагога й композитора. Своєю творчою працею бандуристка безупинно утверджує та популяризує національний інструмент в Україні та світі. Високу оцінку багатогранній мистецькій діяльності Г.Менкуш дала заслужений діяч мистецтв України, визначний композитор, науковець та громадський діяч Богдана Фільц: "Її ім'я добре відоме як на Батьківщині, так і за кордоном. Її мистецтво приваблює глибокою

змістовністю, емоційною наснаженістю, одухотвореністю, щирістю й безпосередністю передання різноманітних нюансів людських почуттів, переконливістю розкриття художніми засобами душевних переживань героїв у ліричних піснях та психологічно поглиблених, сповнених драматизму й трагізму музичних оповідей про героїко-патріотичні подвиги історичних постатей і складні події та колізії з життя рідного народу” [7]. Ці слова промовисто та виразно свідчать про талант і наполегливість артистки, характеризують її як музиканта високої духовної культури, якому є що сказати слухачеві своїм мистецтвом.

Народилася Галина Менкуш у Львові 22 листопада 1944 року в українській патріотичній родині активних борців за волю України, які були членами УПА та зазнали політичних репресій. Батько Галини – Іван Білий – провідник УПА, загинув у бою з НКВД у 1944 році в с. Сайки Миколаївського району на Львівщині, а мати Ярослава була у підпіллі. Галина виховувалась та проживала у тітки Ксені, яку довгий час вважала своєю матір’ю.

Дівчина з дитинства прагнула до прекрасного, до рідної пісні, яку вона чула від своєї тітки та матері. Галина почала грати на бандурі, коли їй було дев’ять років. Саме тоді, відчувши потяг дочки до музики, мама записала її на навчання до львівської спеціальної музичної десятирічки у клас бандури, хоча в ті часи дивилися на бандуристів як на потенційних “націоналістів” і ворогів народу. У 1962 році Галина Менкуш після закінчення спеціальної музичної школи-інтернату ім. С.Крушельницької вступила до Львівської державної консерваторії імені М.Лисенка, яку закінчила у 1967 році.

Шкільні ази та високу виконавську майстерність гри на бандурі Галина опанувала під керівництвом видатного музиканта, педагога, відомого конструктора бандур Василя Герасименка. Професор Львівської національної музичної академії ім. М.Лисенка, заслужений діяч мистецтв України В.Герасименко своєю діяльністю зробив значний внесок у кобзарське мистецтво. Ставши основоположником львівської академічної школи виконавства на бандурі, він виховав цілу плеяду бандуристів, доклав чимало зусиль для того, щоб львівська школа кобзарського мистецтва була представлена на європейському рівні. Галина Менкуш – одна з перших учениць Василя Герасименка. Гідно продовжуючи традиції свого наставника, після закінчення вузу вона розпочинає концертну діяльність як солістка Укрконцерту в Києві.

Ще зі студентських років улюбленим жанром Галини Менкуш стала дума. Тяжіння до епічних творів у виконавській діяльності бандуристки не випадкове, адже наявність дум у творчому доробку кожного виконавця завжди була й залишається визнанням високої професійної майстерності митця. З історії нам відомо, що дума вважалася “чоловічим” жанром. Галина Менкуш успішно спробувала зламати цю традицію. Вона пригадує: “...на випускному іспиті у Львівській консерваторії, коли виконала думу “Сліпий”, виникла навіть дискусія з приводу того, чи має право жінка виконувати думний епос. На той час (1967 рік) це було новим...” [4, с.62].

Хоч відтоді пройшло багато років, дискусія щодо можливості виконання жінками епічних творів ще не завершена. Деякі представники чоловічого кобзарства неоднозначно ставляться до жінок-бандуристок, називаючи їх “...концертними виконавцями у спідницях, так далеких від кобзарства” [11, с.20]. На противагу таким висловам варто згадати думки відомої української бандуристки, заслуженої артистки України Г.Топоровської: “Низько вклонімося тим мужнім жінкам-берегиням, які поряд з небагатьма чоловіками-кобзарями доносили і доносять понині до сердець і душ слухачів думи – ті священні козацькі молитви і заповіді. Це Антоніна Голуб, Галина Менкуш, Людмила Посікіра та інші. Коли ми дивимось, як в ніжних жіночих руках бандура плаче і сміється, малює в нашій уяві героїчне минуле і складне сьогодення, полонить нас чистою лірикою, якою може співати тільки жіноча душа, коли це не просто спів та гра, а випромінення внутрішньої сили і зібраності,

переосмислення твору, передання образу через своє власне відчуття і бачення, хіба це не є те неповторне, чудове, суто українське – бандурне мистецтво? І як його треба оберігати і плекати, щоб воно не загинуло!” [6, с.246].

Як зазначає музикознавець Б.Фільц [6], Галині Менкуш вдалося зламати стереотип жіночого бандурного виконавця. Безстрашно оминаючи контроль із боку відповідних органів тоталітарної радянської системи, бандуристка захоплюючи розкривала зміст кожного виконуваного твору незважаючи на перешкоди.

“Дівчина-дума”, “Жінка-кобзар”, “Наша доня” – так називали бандуристку корифеї кобзарського мистецтва Є.Адамцевич, Г.Ткаченко, А.Бобир, Ф.Жарко, з якими Менкуш неодноразово виступала в концертах. Бандуристка пильно вслухалась та аналізувала манеру їх виконання, щоб доповнити свою творчу палітру.

Участь в Українському республіканському конкурсі молодих виконавців у 1969 році принесла Галині першу премію та звання лауреата. Перед нею відкрилися дороги в широкий мистецький світ. Виступаючи на сценах різних регіонів і міст України та багатьох республік колишнього Радянського Союзу, бандуристка проклала дорогу до сердець ширших шанувальників, захоплених її мистецтвом. У 1969–1974 роках Галина Менкуш працювала солісткою Державного заслуженого академічного Українського народного хору ім. Г.Верьовки, в 1974–1991 роках – у Київській філармонії.

У часи незалежності нашої держави творчо-виконавська діяльність Г.Менкуш була гідно поцінована. У 1995 році бандуристка була удостоєна почесного звання заслуженої артистки України, а в 2002 – народної артистки України. Вона нагороджена почесним дипломом “На знак визнання видатного внеску у прогрес ХХ сторіччя” (США) і є серед осіб, чий імена внесені до довідника “Життя славетних” та видань Американського бібліографічного інституту.

Творче життя Галини Менкуш сповнене любові до рідної пісні, поезії, музики й передусім народних дум та української культури в цілому, тісно пов’язане з активною пропагандою художніх скарбів національної музичної спадщини й сучасної композиторської творчості. Оксамитове мецо-сопрано бандуристки, її глибокоемоційний спів (навчалася вокалу у львівського педагога Н.Горницького) завжди знаходили ширий і теплий відгук у серцях численних поціновувачів артистки, слухачів різного віку й різних національностей в Україні та за рубежом. “Її сольний концерт на сцені українського дому явив палку, пристрасну жінку-кобзаря, а експресія, що пломеніла від неї, проникала глибоко до серця” – так описує свої враження від концерту артистки кандидат мистецтвознавства Ольга Кушнірук [4, с.62].

Галина Менкуш має надзвичайно великий і різнохарактерний репертуар, основу якого складають думи та народні пісні, частина з яких написана самою артисткою. Продовжуючи кобзарські традиції та збагачуючи репертуар, бандуристка створює власні пісні, епічні й інструментальні твори. Серед них пісні для голосу в супроводі бандури на вірші сучасних українських поетів – Д.Павличка (“Смерека”), В.Симоненка (“Ой майнули білі коні”, “Ти знаєш, що ти людина”, “Лебеді материнства”), В.Стуса (“Ярій душе”, “Ой, земле, втрачена, явися”, “Сто років як сконала Січ”), Л.Костенко (“І як тебе тепер забути”, “Осіnnий день”), а також О.Олеся (драматична балада “Ворони”, “Лебідь”), М.Вороного (“Євшан-зілля”) та на вірші Т.Шевченка (“Кругом неправда і неволя”, “Гомоніла Україна”). До творчості Галину спонукала “...кипуча аура київських вечорів, де звучали вірші Василя Симоненка, Василя Стуса, Ліни Костенко. Ще не було музики до них, і звичайна потреба “спровокувала” спробувати” [4, с.62]. Серед низки пісень Галини Менкуш на слова поетів-шестидесятників найбільшої народної популярності удостоїлася “Тернова ружа”, написана на слова Володимира Іванишина, яку він присвятив другові – В’ячеславу Чорноволу.

Також серед творів бандуристки на вірші поета Іванишина “Колискова”, “Загаси білу ватру у грудях”, “Осене, осене”, “Джерело” та “Бойкиня”.

У репертуарі артистки є 10 оригінальних кобзарських та авторських дум, багато власних обробок народних пісень різних жанрів. Бандуристка завжди спілкується з відомими композиторами й поетами, які залучали її до участі у своїх авторських концертах. Серед них А.Кос-Анатольський, О.Білаш, Б.Фільц та багато інших.

Цікавою сторінкою є творча співпраця Галини Менкуш із відомим композитором, а також її колишнім педагогом із гармонії та теорії музики Анатолієм Кос-Анатольським. У 1970 році на гастролі до Львова приїхав Український народний хор ім. Г.Верьовки, солісткою якого тоді була Г.Менкуш. Виконання бандуристкою думи Ф.Кучеренка на слова Т.Шевченка “Плач Ярославни” вразило присутніх, а відомий композитор після виступу підійшов до Галини і зробив у нотах теплий пам’ятний запис: “Дорогий Галі Менкуш, високоталановитій виконавиці дум на щастя і славу. Львів, 18 березня 1970 р.” [1, с.2]. Можна припустити, що саме тоді у нього виникла ідея створити для жіночого виконання розгорнену епічну форму. Думи А.Кос-Анатольського “Князівна Либідь” на слова Лесі Теглій, “Дума про золоті віки” на слова Лесі Українки та “Козацькі могили” на вірші самого композитора були написані та присвячені Галині Менкуш.

У своїй виконавській практиці бандуристка зверталася до творів різних епох і стилів – від старовинної до сучасної музики. Вона є першою виконавицею творів, спеціально написаних для бандури, серед яких “Сюїта” М.Дремлюги, “Фантазія” Б.Фільц, а також композиції В.Кирейка, М.Скорика, С.Баштана, А.Коломійця. Г.Менкуш не тільки створює власні твори, вона доповнює бандурний репертуар перекладеннями відомих творів Д.Альбеніса, (“Кордова”, “Легенда”), М.Лисенка (“Серенада”), С.Людкевича та інших композиторів.

Ще одна сторона мистецької діяльності Галини Менкуш – участь у моно-виставах, у творчій співпраці з відомими артистками-читцями, а також озвучування кінофільмів і телевізійних вистав, запис на аудіокасетах та компакт-дисках. Серед озвучених артисткою фільмів стрічка “Пропала грамота” І.Миколайчука займає особливе місце, адже вперше в музиці до кінофільму було використано виключно звучання бандури та голосу Галини Менкуш. Творчий доробок бандуристки широко представлений в аудіозаписах “Ой крикнула лебідонька” (довгограюча платівка, випущена в Москві фірмою “Мелодія” 1986 р.), аудіокасетах: “Маруся Чурай” (1989, фірма “Кобза”), “Наша дума, наша пісня” (1990, фірма “Кобза”, Канада), “Галина Менкуш” (1990, фірма “Євшан-зілля”, Канада), “Пісні Галини Менкуш” (1996, фірма Лева, Львів), “Сад любові” (1996, “Студія Лева”, Львів) та фондових записах на Українському радіо й телебаченні.

Окрема сторінка творчої біографії Галини Менкуш – її педагогічна діяльність. Вона працює викладачем Київської державної консерваторії ім. П.Чайковського (1992–1996); доцентом Київського університету культури (від 1994 р.), педагогом по класу бандури Київської дитячої академії мистецтв (від 1996 р.). Серед вихованців знаменитої бандуристки – лауреати міжнародного конкурсу бандуристів ім. Гната Хоткевича у Харкові, випускниці Київського інституту культури сестри Сокальські (тріо бандуристок), лауреати всеукраїнських і міжнародних конкурсів студентки Київської дитячої академії мистецтв Іванна Калашник, Катерина Коврик, Анастасія Кравченко та інші. Досвідчений наставник і педагог прищеплює своїм учням та студентам любов до українського національного інструменту та фольклорної спадщини нашого народу, як справжній фахівець допомагає молодим спеціалістам опановувати й осягати вершини професійної майстерності. Про високий авторитет Г.Менкуш як педагога свідчить той факт, що серед

її учнів були японці. Це приватні учні, люди дорослого віку – працівники посольства Японії в Україні, які вивчали бандуру для власного задоволення.

Для поповнення концертного та педагогічного репертуару бандуристів Г.Менкуш у 2000-му році видає у своїй редакції та аранжуванні першу авторську збірку під назвою “Бандуро моя, мальованая...” [1], опубліковану у видавництві “Задруга” (Київ), в оформленні якої був використаний дизайн, розроблений художником І.Герчаком до афіші моновистави “Маруся Чурай”, яку артистка втілила в життя разом з актрисою Неонілою Крюковою.

Твори, які ввійшли до збірника, – це концертний репертуар бандуристки. В основному це думи, які складають “золотий фонд” репертуару співаків-бандуристів: думи А.Кос-Анатольського – чи не найкращий зразок епіки, написаний композитором на слова Л.Українки та Л.Тиглій; епічний твір “Плач Ярославни” за літературним перекладом Т.Шевченка зі “Слова о полку Ігоревім” на музику Федора Кучеренка, а також пісні “Кругом неправда і неволя” на слова Т.Шевченка, акапельна триголосна “Тернова ружа” на вірші В.Іванишина, драматична балада “Ворони” на слова О.Олеся та інструментальний твір “Весняна фантазія”, створені Галиною Менкуш.

Незважаючи на відсутність професійної композиторської освіти бандуристки, в її авторських творах відчувається високий рівень майстерності, яскравий талант авторки як композитора та виконавиці. Твори Г.Менкуш надзвичайно колоритні й оригінальні, вони написані сучасною музичною мовою з використанням різноманітних прийомів гри на бандурі (арпеджіато, тремоляndo, глісандо та ін.). Часто у власних творах бандуристка використовує харківський спосіб гри на бандурі. Її композиціям притаманна широка динамічна шкала, багатство агогічних відхилень, штрихових позначень та зручність фактурного викладу, які сприяють створенню цілісного образу кожного твору. У вокально-інструментальних творах Г.Менкуш вдало поєднуються епічність, яка є традиційною для кобзарства, та виразові засоби сучасної музичної мови.

Інструментальний твір “Весняна фантазія” Галини Менкуш побудований на мотиві народної веснівки “А вже весна, а вже красна...”. Це першоджерело є дуже популярним і використовувалося у творчості українських композиторів, зокрема у хорових творах М.Лисенка, Ф.Колесси, Є.Козака, а також фортепіанних композиціях Д.Січинського, В.Барвінського, В.Довженка, Є.Козака та ін. У власному інструментальному творі для бандури Г.Менкуш використовує різні прийоми гри на інструменті (харківський спосіб виконання, поліфонізацію фактури, тріольний рух, акордову фактуру, дрібну пасажну техніку), з допомогою яких чудово розкриває звукову палітру сучасної бандури, вдало передаючи цими засобами образний світ композиції.

У композиторському доробку Г.Менкуш є чимало творів, більшість з яких, на жаль, не опубліковані, проте розповсюджуються у рукописних варіантах та часто входять до репертуару студентів-бандуристів.

Отож, авторські композиції Галини Менкуш доповнюють високохудожніми зразками концертний та навчально-педагогічний репертуар бандуристів, заповнюють певну прогалину в репертуарі, якого так бракує у всіх ділянках музичного мистецтва.

Яскрава представниця духовної еліти України, талановита бандуристка, прекрасний педагог і композитор Галина Менкуш із гідністю відстоює професіоналізм та відродження культури українського народу. “Увесь життєвий шлях Г.І.Менкуш – яскравий приклад відданого і безкорисливого служіння Мистецтву, сприяння підвищенню всесвітнього значення й авторитету бандури, як інструменту неосяжних творчих можливостей, продовження та створення нових оригінальних виконавських традицій, щирого бажання передати свій багатющий досвід юним обдаруванням – майбутнім мистецьким зіркам

нашої України” – такі зворушливі слова ректора Київської дитячої академії мистецтв, народного артиста України М.Чембержі якнайповніше характеризують особистість Галини Менкуш [7], жінки-бандуристки, яка відіграла важливу роль у розвитку кобзарського мистецтва, в збереженні та оновленні епічних і пісенних традицій українського народу.

1. Чорний-Досінчук М. Галина Менкуш – одна з найкращих бандуристок України // Бандура (США). – № 51–52. – С. 43–44.
2. Черемський К. Шлях звичаю. – Харків: Глас, 2002. – 445 с.; 110 ілюстр.
3. Юхимович В. Кобзою – по бандурі // Україна. – № 37. – С. 20–23.
4. Бандуро моя, мальованая: Концертний та педагогічний репертуар бандуриста / Музика та аранжування Галини Менкуш. – К.: Задруга, 2000. – 48 с.
5. Бобченко О. Перші жінки-бандуристки України // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка та Національної музичної академії ім. П.Чайковського. Серія. Мистецтвознавство. – 2006. – № 1 (16), 2006. – С. 7–11.
6. Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край, 2000. – 195 с.
7. Кушнірук О. Бандуро моя, мальованая // Бандура (США). – № 75. – С. 62–64.
8. Супрун Н. Спосіб життя – кобзарство // Бандура (США). – № 73–74. – С. 45–48.
9. Топоровська Г. Кобзарські традиції в сучасній композиторській творчості. // Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – 260 с.
10. Фільц Б. Багатогранна мистецька діяльність бандуристки // Культура і життя. – 2006. – № 13.
11. Фільц Б. Передмова // Бандуро моя, мальованая: Концертний та педагогічний репертуар бандуриста / Музика та аранжування Галини Менкуш. – К.: Задруга, 2000. – 48 с.

The well-known bandura player G. Menkush creative development is analysed both with her performance and composer activity in the context of feminine specificity formation in Ukrainian bandura art. The women-bandura player traditional ethnic repertoire interpretation peculiarities are defined both with one's artistic value.. The XX century second half bandura art new performance direction formation is proved. It is caused by the new condition of instrument functioning.

Key words: bandura, bandura art, feminine specificity, interpretation, repertoire.

УДК 78.071.2: 787.6

ББК 85.315.69

Інна Мокрогуз

ТРАДИЦІЙНИЙ КОБЗАРСЬКИЙ РЕПЕРТУАР ТА ЙОГО СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ БУКОВИНСЬКОГО БАНДУРИСТА ВАСИЛЯ ПИНДИКА).

У статті розглядається творчість відомого буковинського бандуриста В.Пиндика, його композиторський доробок й сучасна інтерпретація традиційного кобзарського репертуару. Аналізуються етапи становлення виконавської та акторської майстерності, досягнення на мистецькій ниві.

Ключові слова: дума, історична пісня, козацтво, Буковина, кобзар.

“Славний буковинський перебендя” – саме такого високого імені удостоївся чернівецький співак-бандурист, заслужений артист України – Василь Михайлович Пиндик. Перебендями колись в Україні називали кобзарів, народних співців, які своїми піснями та думами у супроводі бандури чи кобзи знайомили з подіями, що відбувалися у світі, з героїчною